

41 телиці-реципієнту, оскільки здійснювали трансплантацію по дві половинки кожному реципієнту в один рік матки. Тільність після трансплантації двох половинок ембріонів була у 65,9% реципієнтів (27 гол.). Після отелення реципієнтів було одержано 35 телят-трансплантантів, з яких у восьми телиць-реципієнтів народились монозиготні близнюки, а у решти 19 реципієнтів по одному теляті.

Отже, ефективне володіння методикою мікрохірургічного поділу ембріонів великої рогатої худоби на половинки в комплексі з їх результативною трансплантацією забезпечило у наших дослідженнях зростання у 1,3 рази кількості одержаних телят-трансплантантів. Без трансплантації половинок ембріонів у 27 тільних реципієнтів могла народитись лише така сама кількість телят після трансплантації їм по одному цілому ембріону, а кваліфіковане одержання життєздатних половинок завжди призведе до одержання більшої кількості телят. Планове використання сексованої сперми в комплексі з трансплантацією половинок ембріонів є надійним і ефективним способом одержання племінних телиць у господарствах різних форм власності і потребує впровадження.

УДК 636.234.082.4:[57.089.3:57.086.13]

І. М. ЛЮТА*

Миколаївський національний аграрний університет

АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ТРАНСПЛАНТАЦІЇ ЕМБРІОНІВ ВЕЛИКОЇ РОГАТОЇ ХУДОБИ ГОЛШТИНСЬКОЇ ПОРОДИ ПІСЛЯ ТРИВАЛОГО ЗБЕРІГАННЯ

Питання підвищення генетичного потенціалу продуктивності стада є одним з головних напрямків удосконалення існуючих високопродуктивних порід. Найбільш ефективний і швидкий метод масового покращення породних і племінних якостей тварин, тиражування генотипів можливий через максимальне використання видатних плідників і самок шляхом штучного осіменіння та трансплантації ембріонів. Для досягнення цієї мети на базі державного підприємства «Дослідне господарство «Христинівське» Інституту розведення і генетики тварин імені М.В.Зубця НААН» нами було проведено відбір телиць-реципієнтів для трансплантації кріоконсервованих 25 ембріонів голштинської породи (червоно-ряба масть). Протягом 2015–2016 років нами було проведено трансплантацію цих ембріонів.

Тільність становила 20,0% і наразі народилось три бугайці від двох телиць-реципієнтів (два монозиготних близнюки). Ще два реципієнти нині тільні. Аналізуючи можливий негативний вплив на невисокий рівень приживлення тривалості зберігання ембріонів у рідкому азоті слід

---

*Науковий керівник – доктор с.-г. наук, професор, академік НААН С. І. Ковтун

зазначити, що із шести трансплантованих ембріонів, які були кріоконсервовані у 1995 році тільність реципієнтів становила 16,7%, а із 19 ембріонів, які в азоті перебували з 2002–2003 року тільність становила 21,1%. Тобто нами не виявлено суттєвого впливу тривалості зберігання кріоконсервованих ембріонів на рівень їх приживлення після трансплантації реципієнтам. На знижений рівень приживлення ембріонів мав незадовільний стан статевої системи телиць-реципієнтів.

Найвищий генетичний потенціал мали ембріони, генетичними батьками яких є корова Аннабелл 78492720 та бугай С. Дж. Парадокс Ред Ет 10297648 і від них отримано одного бугайця, який наразі перебуває на ПрАТ «Уманське племпідприємство» для використання його у селекційному процесі з використанням порід зарубіжної селекції. Також після трансплантації ембріонів від корови Дагмар 13341914 і бугая Аванті 297505 народилось два монозиготних бугайці, один з яких наразі також перебуває на ПрАТ «Уманське племпідприємство».

Отже, ефективна трансплантація кріоконсервованих ембріонів великої рогатої худоби суттєво залежить від підготовки телиць-реципієнтів і стану їх статевої системи. Тривалість зберігання в рідкому азоті для сперматозоїдів і ембріонів великої рогатої худоби більш за все не має негативного впливу на життєздатність.

УДК 636.27.034(477):618.19–002

Н. М. МАКОВСЬКА*

Інститут розведення і генетики тварин імені М.В.Зубця НААН

ФАКТОРИ СТІЙКОСТІ ДО МАСТИТУ У КОРІВ УКРАЇНСЬКОЇ ЧЕРВОНО-РЯБОЇ МОЛОЧНОЇ ПОРОДИ

Одним з негативних чинників, що перешкоджають розвитку молочного скотарства та отриманню якісної молочної продукції, є клінічні та субклінічні форми маститу. Відомо, що щороку збитки на молочних фермах від захворювань на мастит становлять близько 2 тис. грн. на корову (В. В. Ханєєв, 2011).

З літературних джерел відомо про існування генетичної схильності тварин до захворювань молочної залози (Супрович Т., 2013; Pashmi M, 2009). Протягом останніх років ведуться пошуки залежності маститів корів від нуклеотидної послідовності головного комплексу гістосумісності МНС (*Major histocompatibility complex*) (Yoshida T., 2009), оскільки саме вона визначає імунореактивність організму в цілому, а також стійкість до захворювань.

Метою роботи було вивчити фактори, що впливають на прояв захворюваності на субклінічну форму маститу та на формування резистентності корів до захворювань молочної залози.

---

*Науковий керівник – кандидат с.-г. наук, с.н.с. О. Д. Бірюкова